

**نایا دروسته مامۆستایهک کرێیهک بدات
بهکه سیکی تر تاوهکو له بری نهو وانه کانی بلیتهوه ؟**
[کوردی - کوردی - kurdish]

موجهدهد صالح المنجد

سایتی (ئیسلام پرسیار ووهلام)

وهرگیڕانی: دهستهی بهشی زمانی کوردی له مائپهڕی ئیسلام هاوس

پیداچونهوهی: پشتیوان سابیر عهزیز

2012 - 1434

IslamHouse.com

هل للمدرس أن يستنيب من يقوم عنه بالتدريس
مقابل أجره؟
« باللغة الكردية »

محمد صالح المنجد
موقع الإسلام سؤال وجواب

ترجمة: فريق قسم اللغة الكردية بموقع دار الإسلام

مراجعة: بهشتيوان صابر عزيز

2012 - 1434

IslamHouse.com

ئايا دروسته مامۆستايهك كرىيهك بدات

به كه سىكى تر تاوهكو له بىرى ئه و وانه كانى بلىته وه ؟

پرسىار: من پرسىارىكم ههيه ودهمه وئىت وه لامم بدهنه وه خواى گه وه پاداشتى خىرتان بداته وه، هه ندىك له مامۆستايان له وه زارتهى پهروه رده وفير كردن ده چن كه سانىكى تر له جىگاي خويان داده نين تاوهكو وانه كانيان بلىنه وه له به رامبه ر كرىيهك كه هه ردوولايان ريده كه ون له سه رى، وئهو مامۆستايه باقى ترى مووجه كه بوخوى هه لده گرىت، له كاتى كدا ئهو جوړه كه سانه ئه مه ده كه ن جگه له مامۆستايى كارى تريان نىيه، يان هه ندىك جار خويان چهند وان هيهك ده لىنه وه وئهو ترى دده ن به كه سانىكى تر بو ئه وهى به پاره بويان بلىنه وه، ئايا له رووى شه رعه وه حوكمى ئه م كاره چىيه؟ بو زانينى شتان ئه م جوړه كارانه هه ندىك جار به ئاگادارى ئىداره ي ئهو خويندن گايانه ده كرىت، خواى گه وه پاداشتى خىرتان بداته وه .

وه لام: سوپاس بو خواى گه وه .

له رووى شه رعه وه كرىكار دوو جوړ كرىكاره :

يه كه ميان : كرىكارىك كه به (اجير خاص) ناسراوه واته كرىكارىك بو ماوه يه كي دياركراو به تاييه ت كار بو كه سىك ده كات، وه كو ئه وهى كه سىك بو مانگىك يان دوو مانگ يان

سائیک و زیاتر کار بۆ که سیکی تر بکات وله و ماوه یه دا ده بیټ ته نها کار بۆ ئەو که سه بکات و سوود و قازانجی بۆ ئەو بیټ، جوړیکی تریان به کریکاری گشتی (أجیر عام) ناسراوه که سوود و قازانجی ئەم جوړه کریکاره به نده به کاره که یه وه نه ک به ماوه ی کاره که یه وه، وه ک کاری به رگدروو یان وه ستای خانوو دروستکردن، چونکه ئەم جوړه کارانه خاوه نه کانیا ن له به رامبه ر کاره کانیا ندا کری و هر ده گرن نه ک کاتی کاره کانیا ن .

مامۆستا و غه ییری مامۆستا ش، ئەو که سانه ی که کارمه ندی حکومه تن ده چنه چوارچیوه ی کریکاری تایبه ته وه که کاره کانیا ن به نده به کات وزمه نیکی دیاری کراوه وه که ده بیټ له و ماوه یه دا کار بۆ که سی تر نه که ن بۆ خاوه ن کاره که یان نه بیټ.

جا بویه کریکاری تایبه ت (أجیر خاص) له پووی شه رعه وه دروست نییه که که سیکی تر له بری خو ی دا بنیټ که کاره که ی بۆ ئەنجام بدات، هه رچه ند ئەو که سه له خویشی شاره زاتر ولیها تووتریش بیټ، چونکه ئەو کرییه به نده به بوونی ئەو که سه بۆ خو ی نه ک که سیکی تر، بویه واجبه له سه ر کریکاری تایبه ت که به وه فا بیټ له گه ل ئەو گر یبه سته ی که کردویه تی له گه ل خاوه ن کاره که دا، ئەویش به به لگه ی ئەو ئایه ته ی که خوای گه وره ده فه رمویټ : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ﴾ [سورة

المائدة : ١] واته : ئه‌ی ئه‌و كه سانه‌ی باوه‌رتان هیناوه به‌وه‌فابن له‌گه‌ڵ ئه‌و گرییه‌ستانه‌ی كه ئه‌نجامی ده‌ده‌ن .

شیخ الإسلام ابن تیمیة (ر‌حمه‌تی خ‌وای لئ بیت) له‌م باره‌یه‌وه ده‌لیت : «الذین تقدر أجرتهم بالعمل لا بالزمان ویسمى الأجير المشترك ویكون العمل في ذمة أحدهم بحيث یسوغ له أن یقیم غیره أن یعمل ذلك العمل ، والعمل دین في ذمته كدین الأعیان لیس واجبا علی عینه كالأجير الخاص» [مجموع الفتاوی (٧٣/٣٠)] واته : ئه‌و کریکارانه‌ی كه کاره‌کانیان به‌نده به ئه‌نجامدانی کاریکی دیاریکراوه‌وه نه‌ك به زه‌مه‌ن و کاتیکی دیاریکراوه‌وه، كه پ‌ییان ده‌وتریت کریکاری هاوبه‌ش (الأجير المشترك) ئه‌گه‌ر گرییه‌ستیکیان له‌گه‌ڵدا کرا بۆ کاریک، ئه‌وا ئه‌و کاره له گه‌ردنیاندایه تاوه‌کو ئه‌نجامی ده‌ده‌ن، بۆیه دروسته بۆی كه‌سیکی تر ر‌اب‌سپ‌یریت ئه‌و کاره بکات بۆ خاوه‌ن کاره‌که، به‌پ‌یچه‌وانه‌ی کریکاری تاییه‌ته‌وه كه دروست نییه له‌بری خ‌وی كه‌سیکی تر ر‌اب‌سپ‌یریت بۆ ئه‌نجامدانی ئه‌و کاره .

له‌کتابی شرح المقنع یشدا هاتوه : « ویستحق الأجير الخاص الأجرة بتسليم نفسه ، وتعلق الإجارة بعینه كالمبيع المعین فلا یستنیب .. » [کشاف القناع (٣٣/٤)] واته : کریکاری تاییه‌ت موسته‌حه‌قی ئه‌وه‌یه له‌به‌رامبه‌ری ئه‌و کاره‌ی كه خ‌وی ئه‌نجامی ده‌دات بۆ خ‌وی کریکه‌شی وه‌ر‌ب‌گریت، بۆیه کریکه‌ی

تایبته بهخوییهوه، وهك چۆن ئهو كالایهه كه دهفرۆشیت نرخهكەشی تایبته بهخوییهوه ودروست نییه ئهو كالایهه بگۆرریت به كالایههکی تر .

هاوشیوهی ئهم پرسیاره پرسیاریکی تر کراوه له شیخ ابن باز (رحمتهتی خوی لی بیّت) ودهپرسن لیی : « أرجو من سماحتکم التکریم ببیان حکم الشرع فی إنابة إمام المسجد لغيره من الأئمة والحفاظ ، والإمام لا يحضر إلا يوم الجمعة بحجة أنه مشغول بأعماله الأخرى ، علما بأنه يتسلم على ذلك مرتبا شهريا ويعطي جزءا منه لمن ينوب عنه ، جزاكم الله خيرا ؟ » واته : ئایا دروسته بو ئیمامی مزگهوتیک له بهر ئه وهی خوی زور مهشغو له و بوئی نا کریت له بری خوی که سیکی تری شارهزا و حافظی قورئان دابنیت تا وه کو له بری ئهو نویره کان بکات، چونکه خوی به هوئی سه رقالییه وه ته نها بوئی ده کریت نویره ههینی بو خه لکه که بکات ؟ بو ئاگاداریشتان ئهو ئیمامه خوی مانگانه مووچه یه کی دیاری کراوی خوی له حکومهت وه رده گریت و هه ندیکی ده دات به و که سه ی که نویره کانی بو ده کات ؟ خوی گه و ره پادا شتی خیرتان بداته وه .

شیخ ابن بازیش له وه لameda ده ئیت : « الذي يظهر لي أنه لا يجوز لهذا الإمام أن يفعل ما ذكره السائل إلا بمراجعة الجهة المختصة فيبين للجهة المختصة أن له شغلا فلا يستطيع الحضور إلا في اليوم الفلاني أو يوم الجمعة فإذا أقروه وسمحوا

له أن يستنيب ، استتاب من يراه مثله أو أحسن منه في أداء الصلاة والقراءة في العلم ، حتى يكون النائب قائماً مقامه في كل شيء ، أما كون الإمام يتسلم الراتب ثم يسند العمل إلى غيره فهذا لا يجوز إلا بإذن الجهة المختصة فإذا سمحت له وعين من يصلح أن يكون نائباً عنه فلا حرج في ذلك» [مجموع فتاوى ابن باز " (١٣٢/٣٠)] واته : ئەوهی من بیزانم دروست نییه بو ئیمامی ئەو مزگەوتە کاریکی لەو شیۆهیه بکات بهوه نه بیّت که پرس به لایه نی په یوه نیدیار بکات و بو یان پروو بکاته وه که خۆی له بهر ئەوهی زۆر مه شغولە پوژی ههینی یان فلان پوژ و فلان روژ نه بیّت بو نا کریت له مزگهوت ئاماده بیّت بویه که سیکی تری شاره زای داناوه له بری خۆی، جا ئەگەر ئەو لایه نه په یوه نیدیاره مۆله تی ئەو کاره ی پیّدا، ئەو کاته دروسته که سیکی وهك خۆی یان له خۆی شاره زاتر و باشته له عیلم و به جیه یانی نوێژه کانیدا رابسی پیریت له جیگای خۆی، به لام هاتوو ئەگەر ئەم که سه خۆی مووچه که وه ربگریت و پاشان بیّت به بی پرسى لایه نی په یوه نیدیار که سیکی تر له جیگای خۆی دابنیت ئەمه له پرووی شاره وه دروست نییه، مه گەر وهك ووتمان لایه نی په یوه نیدیار مۆله تی ئەو کاره ی پیّ بدن

جا برای به ریزم بهم پییه بیّت دروست نییه بو ئەو مامۆستایه ی که مووچه یه کی دیاری کراو له حکومهت و وه زاره تی په روه رده و فیڕکردن و ه رده گریت له به رامبه ر ئەوهی

که هه‌ل‌سیت به‌و وانانه‌ی که بو‌ی دیارکراوه، که‌سیکی تر به‌بی
ئیزن و مؤله‌تی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده به‌کری بگریت و بریک
له‌مووچه‌که‌ی خو‌ی پی بدات تاوه‌کو به‌شه وانه‌کانی بو
بلیته‌وه.

خوای گه‌وره‌ش زانا و‌شاره‌زاتره .